

Rigtig mange vilde insekter bruger engbrandbæger som pollen- og nektarkilde. På billedet her ses grønåret kålsommerfugl, lille ildfugl, mørk sommerjordbi, tidselsommerfugl, græsrandøje, almindelig blåfugl, dukatsommerfugl, tandet jordbi, storpletlet perlemorsommerfugl og engrandøje.

DEC 2020

Faktaark

ENGBRANDBÆGER

UDSEENDE

Engbrandbæger er en kurveplante, der ved blomstring i juli-august bliver 50-70 cm høj. Uden for blomstringssæsonen ses året igennem en roset af kødfulde og dybt fligede eller lappede, mørkegrønne blade. Blomsterne er kurvblomster med relativt lange, lidt rodede kronblade og en meget tæt skivekrone i midten.

GIFTIGHED

Engbrandbæger indeholder giftige alkaloider, som i store doser er giftige for græssende husdyr. Under normale græsningsforhold undgår dyrene dog engbrandbæger, idet planten smager meget dårligt. Der er således nærmest ingen eksempler på forgiftninger ude i marken. Til gengæld kan dyrene ikke undgå planten, hvis den er blevet høstet til vinterfoder, og derfor sker nærmest alle forgiftningstilfælde i stalden. Alkaloiderne er blevet påvist i honning, men normalt ikke i mængder, der overskrider grænseværdierne.

SPREDNING

Blomstring finder kontinuerligt sted over flere måneder, hvorfor en enkelt plante i løbet af sæsonen kan producere mere end 1000 blomster. Frøene er "mælkebøttefrø", dvs. med en fnok eller faldskærm, men de flyver sjældent langt, typisk under 100 meter. Enkelte frø spredes dog over længere afstande. En enkelt plante kan sætte over 100.000 frø på en sæson. Frøene spirer villigt på bar, typisk lidt løs jord, men har svært at etablere sig i en tæt grønsvær.

FOTO: MORTEN D.D. HANSEN

Dukatsommerfugl og engbrandbæger.

FOTO: MORTEN D.D. HANSEN

› UDBREDELSE

Engbrandbæger er hjemmehørende i Europa og den vestlige del af Asien, men derfra indført til store dele af verden, hvor den mange steder anses for invasiv på forstyrret jord – et vilkår, der typisk gælder invasive arter overalt i verden.

LEVESTEDER

Engbrandbæger er knyttet til åbent græsland, ikke på de sureste arealer, men generelt er den ganske tilpasningsdygtig. Engbrandbæger er to- eller flerårig, men når arten får lov til at blomstre frodigt, er den typisk ret kortlivet. Hvis den bliver forynget af slåning eller græsning, kan den dog overleve adskillige år. Rødderne er kødfulde og er typisk ikke specielt dybe. I den beskyttede natur findes engbrandbæger især på overdrev og enge, hvor den indgår fåtalligt i græslandsfloraen på lige fod med fx andre gule kurveplanter såsom de samtidigt blomstrende almindelig gyldenris, smalbladet høgeurt og høstborst. Her er engbrandbæger aldrig dominerende, idet frøene kun sjældent finder ledige steder at spire.

DOMINERENDE – HVOR OG HVORNÅR?

Engbrandbæger elsker bar jord. På sådanne lokaliteter kan engbrandbæger blive særdeles talrig, ikke fordi den udkonkurrerer andre arter, men fordi den med sine mange frø formår at udnytte ledig plads, fx i forbindelse med braklægning. Frøene spredes også gennem slåning af vejkanter, hvorved engbrandbæger typisk vil ende med at forekomme langs en stor del af vejnettet. Endelig har engbrandbæger en stor konkurrencefordel på intensivt sommergræssede arealer med stort slid, hvor husdyr vil undgå den ildsmagende plante, som til sidst ender med at være "last plant standing" – og dermed også eneste plante, der smider frø.

Andrea Oddershede
Specialkonsulent
Plante- og MiljøInnovation
anod@seges.dk
+45 8740 5444

VIGTIG FOR BESTØVERE

Som pollen- og nektarkilde til bestøvere er engbrandbæger en af de allermest gavmilde plantearter, og det afspejles i de meget store mængder af sommerfugle, vilde bier, svirrefluer m.fl., som besøger den igennem sæsonen. En række arter er intimt knyttet til den, dvs. at de kun har engbrandbæger som værtsplante – det gælder bl.a. natsværmeren blodplet samt adskillige arter af småsommerfugle og biller. På mange arealer er engbrandbæger suverænt den vigtigste fødekilde for insekter i sensommeren.

BEKÆMPELSE AF ENGBRANDBÆGER

Hvis man vil bekæmpe eller begrænse engbrandbæger uden brug af bekæmpelsesmidler, handler det bl.a. om at begrænse indvandringen. Hvis først den får lov til at blomstre, vil selv ganske få planter hurtigt sætte mange millioner frø på arealet, og disse kan bevare spireevnen i årevis. En konsekvent bekæmpelse af de første brandbæger-planter vil derfor give andre plantearter tid til at etablere et tæt plantedække, som er den vigtigste begrænsende faktor for engbrandbæger.

FOTO: MORTEN D.D. HANSEN

Forsøg på bekæmpelse af engbrandbæger.

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug